

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд дараах зорилт, арга хэмжээг 2021-2030 онд хэрэгжүүлэхээр заасан. Үүнд:

а/“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 4.3.21-д “Их өгөгдөлд суурилсан, алгоритмын болон өндөр давтамжтай арилжааны платформыг нэвтрүүлэн хөрөнгийн зах зээл дэх технологийн дэвшлийг тогтмол хөгжүүлнэ.” гэж, 4.5.2-т “Инновац, технологи нэвтрүүлэх, мэдлэг хуваалцах чиглэлээр төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд ажиллах эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгоно.” гэж, 4.6.10-т “Мэдлэгийн эдийн засгийг дэмжих зорилго бүхий хөрөнгө оруулалтын шинэ хэлбэрүүдийг нэвтрүүлнэ.” гэж;

б/мөн уг арга хэмжээний 5.3.1-д “Мэдээллийн аюулгүй байдлын, цахим гарын үсгийн, мэдээллийн сангийн, хувь хүний мэдээллийн аюулгүй байдлын зэрэг цахим засаглалыг хөгжүүлэхэд шаардагдах хууль тогтоомжийг боловсруулж батлуулан, түүнтэй нийцүүлэн холбогдох хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.” гэж, 5.3.5-д “Их өгөгдөлд суурилсан мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэж иргэн, төр, бизнесийн байгууллагууд цахимаар мэдээлэл солилцох, ашиглах техник технологийн дэд бүтцийг бий болгоно.” гэж, 5.5.1-д “Хүний эрхийг хамгаалахад төр, иргэний нийгэм, бизнесийн байгууллагуудын санаачилга, оролцоо, хамтын ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих, хамтран ажиллах эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, хөгжүүлнэ.” гэж;

в/түүнчлэн уг арга хэмжээний 6.4.4-т “Бохирдол, хаягдлыг бууруулах, нөөцийн хэмнэлттэй байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологийг нэвтрүүлж, цэвэр үйлдвэрлэл, хэмнэлттэй хэрэглээг эдийн засгийн хөшүүргээр дэмжинэ.” гэж, 7.5.8-д “Мэдээллийн технологийн судалгаа шинжилгээг өргөжүүлж, мэдлэгт суурилсан инновацын шинэ бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, уян болон хатуу дэд бүтцийг хөгжүүлнэ.” гэж, 7.5.26-д “Төрийн цахим ой санамж болох мэдээллийн сан, өгөгдлийн бүрэн бүтэн, нэгдмэл, аюулгүй байдлыг хангаж нэг эх сурвалж бүхий мэдээлэл, нээлттэй өгөгдлийг бий болгож, хөгжүүлнэ.” гэж, 9.5.17-д “Газар зүйн байршлын давуу талаа ашиглан олон улсын “Мэдээллийн дата төв”-ийг байгуулна.” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2025 оны 109 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Монгол Улсыг 2026-2030 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн үр дүн”-ийн 10.2-т “Өгөгдлийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах замаар дижитал эдийн засгийг нэмэгдүүлнэ.” гэж, 10.2.1.1-д “Олон улсын дата төвийн чөлөөт бүс бий болгох замаар мэдээллийн технологийн салбарын үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.” гэж, Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 4.3.2.4-т “Хиймэл оюун ухаан, их өгөгдөл, үүлэн тооцоолуур, блокчейн, юмсын интернэтийг төрийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээнд хэрэглэж болох чиглэлүүдийг тодорхойлж, судалгааны

ажлуудыг санхүүжүүлж, үе шаттай туршилтын төслүүдийг эхлүүлнэ. Төр, хувийн хэвшил, судалгааны байгууллагуудын хамтын ажиллагааг дэмжинэ.” гэж, 4.3.3.1-д “Хиймэл оюун ухаан, их өгөгдөл, мэдээллийн аюулгүй байдлын талаар төрөөс баримтлах бодлого, зохистой хэрэглээний талаар хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно.” гэж тодорхойлсон.

Энэхүү бодлогын хүрээнд төрийн байгууллагын үйл ажиллагааны явцад бүрдүүлэн ашиглаж байгаа өгөгдөл, мэдээллийг нэгтгэн, нөхцөл байдлыг дүгнэх, үнэлгээний үр дүнд их өгөгдөл бий болгоход шаардлагатай арга, хэрэгслийг тодорхойлох зорилгоор “Их өгөгдлийн сан” үүсгэх шийдвэрийг Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 403 дугаар тогтоолоор баталсан.

Түүнчлэн, Монгол Улсын Засгийн газрын 2026 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн 18 дугаар хуралдааны тэмдэглэлээр “өгөгдлийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, дахин ашиглах талаар эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, Монгол Улсад эрчим хүчний хэмнэлттэй “Ногоон дата төв” байгуулах бэлтгэл ажлыг хангах талаар” үүрэг болгосны дагуу төрийн цахим мэдээллийн нэгдсэн санг зөвхөн өгөгдөл цуглуулах, хадгалах зориулалтаар бус, харин эдийн засаг, инновац, эрдэм шинжилгээ, төрийн үйлчилгээ болон хувийн хэвшлийн бүтээгдэхүүн хөгжүүлэлтэд аюулгүй, чанартай, үр ашигтайгаар ашиглуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх шаардлага үүсэж байна.

1.2.Практик шаардлага

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3-т заасны дагуу хууль санаачлагчаас “Өгөгдлийн тухай хууль”-ийн хэрэгцээ шаардлагыг урьдчилан тандах судалгаа хийж, өгөгдлийн харилцаатай холбоотой эрх зүйн байдлын өнөөгийн бодит нөхцөл байдал, үүссэн хүндрэл, түүнийг бие даасан хуулиар зохицуулах хэрэгцээ шаардлагыг судалсан болно.

Дэлхийн хэмжээнд өгөгдлийн хурдацтай өсөлт болон технологийн дэвшил нь өгөгдлийн төвүүдийн дэд бүтцийг өргөжүүлэх, их өгөгдлийн зах зээлийг эрчимтэй хөгжүүлэхэд голлох үүрэг гүйцэтгэж байна. Тодруулбал, өгөгдлийн урсгалын хэмжээ 2024 онд 149 зеттабайт байсан бол 2028 онд 394 зеттабайт болж өсөх төлөвтэй байгаа нь өгөгдөл хадгалах, боловсруулах эрэлт хэрэгцээг нэмэгдүүлж, одоогоор үйл ажиллагаа явуулж буй 11,000 гаруй өгөгдлийн төвийг улам өргөжүүлэхэд хүргэж байна. Энэхүү өсөлтөд хиймэл оюуны хөгжил чухал нөлөө үзүүлж байгаа бөгөөд ирэх 5-10 жилийн хугацаанд үүлэн технологид суурилсан өгөгдлийн төвүүдийн хүчин чадлыг 200 гигаваттаас давуулахад түлхэц болно.

Дэлхийн их өгөгдлийн зах зээл 2023 онд 327.26 тэрбум ам.доллараар үнэлэгдсэн ба 2024-2030 оны хооронд жилд дунджаар 14.9 хувиар өсөхөөр тооцоолол гарсан нь өгөгдлийн хэрэглээ, хиймэл оюуны дэвшил, зах зээлийн тэлэлт хоорондоо нягт уялдаатайгаар өгөгдлийн дэд бүтцийн хөгжлийг шинэ шатанд гаргаж байна.

Монгол Улсын Их Хурлаас 2021 онд цахим хөгжлийг дэмжих багц хуулиудыг баталсан нь өгөгдөлтэй холбоотой харилцааг зохицуулах суурь эрх зүйн орчныг бүрдүүлсэн чухал алхам болсон. Эдгээр хуулиар нийтийн мэдээллийн ил тод байдал, хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах, кибер аюулгүй байдал, цахим гарын үсэг, цахим үйлчилгээний суурь зарчим, шаардлагыг тодорхой хэмжээнд зохицуулсан боловч практик хэрэгжилтийн түвшинд өгөгдлийг байгууллага, салбар, мэдээллийн систем хооронд солилцох, нэгтгэх, чанаржуулах, дахин ашиглах, өгөгдлийн бүтээгдэхүүн болгох, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, өгөгдлийн дэд бүтцэд хөрөнгө оруулалт татах харилцааг бүрэн хамарч чадаагүй байна.

Мөн өгөгдлийн ангилал, өмчлөл, эзэмшил болон ашиглах эрхийг нэгдсэн байдлаар хуульчлан тодорхойлоогүй, төр, хувийн хэвшил, иргэн хооронд өгөгдөл солилцох, хамтран ашиглах, дахин ашиглах, арилжаалах, зуучлах эрх зүйн зохицуулалт бүрдээгүй, инновац, хиймэл оюуныг хөгжүүлэхэд шаардлагатай их өгөгдөл хангалтгүй, өгөгдлийг анхны зорилгоос өөрөөр дахин ашиглах нөхцөлийг зохицуулаагүйгээс өгөгдлийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах боломжгүй байна.

Өгөгдлийн бодлого, зохицуулалтын хүрээнд тулгамдаж буй асуудлыг тодорхойлох зорилгоор Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яамнаас 2026 онд төрийн болон хувийн хэвшлийн 75 байгууллагаас судалгаа авч, дүн шинжилгээ хийсэн. Уг судалгаагаар өгөгдөл солилцох, хуваалцах, ашиглах, дахин ашиглах зохицуулалт дутмаг, төрийн байгууллагууд ижил төрлийн мэдээллийг давхардуулан цуглуулдаг, өгөгдлийг шинэчлэх давтамж зөрүүтэй, өгөгдлийн чанар, стандартыг баталгаажуулах тогтолцоо байхгүй, өгөгдөл солилцооны дэд бүтцийн харилцан уялдаа сул, өгөгдлийн аюулгүй байдал хангагдсан эсэх талаарх иргэн, байгууллагын итгэл сул гэсэн дүгнэлт гарсан.

Түүнчлэн, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд хүн, хуулийн этгээдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчихгүйгээр, тэдгээрийн эрэлт, хэрэгцээг харгалзан эдийн засаг, бизнесийг дэмжих, судалгаа, шинжилгээний ажлыг хөгжүүлэх, мэдээллийн ил тод байдал, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор нээлттэй, хязгаарлалттай болон хаалттай мэдээллийн хүн, хуулийн этгээд, төрийн болон албаны нууцад хамаарах мэдээллийг тодорхойлох боломжгүй болгон нээлттэй өгөгдөл болгож ашиглах талаар зохицуулсан хэдий ч хаалттай, хязгаарлалттай мэдээллийг тодорхой нөхцөл, эрх, зөвшөөрлийн хүрээнд дахин ашиглах эрх зүйн зохицуулалтгүй байна.

Энэ нь төр, хувийн хэвшил, судалгаа шинжилгээний байгууллагуудын хооронд өгөгдөлд суурилсан хамтын ажиллагаа хөгжихгүй, өгөгдлийг давхардуулан үүсгэх, цуглуулах, инновац болон өгөгдөлд суурилсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, хиймэл оюуны хөгжүүлэлт удаашрах, төрийн үйлчилгээний үр ашиг буурах зэрэг хүндрэл үүсэж байна.

Олон улсын түвшинд OECD¹ өгөгдлийг орчин үеийн эдийн засаг, инновац, төрийн удирдлага, судалгаа хөгжүүлэлт, санхүү зэрэг олон салбарт үнэ цэн бий болгох “стратегийн нөөц” гэж үзэж, өгөгдлийн засаглалыг өгөгдөл үүсэхээс устах хүртэл өгөгдлийн амьдралын мөчлөгийн дагуу удирдах шаардлагатайг онцолж байна. Тухайлбал, өгөгдөлд хандах, өгөгдөл хуваалцах, дахин ашиглах бодлого нь өгөгдлийн нийгэм, эдийн засгийн үнэ цэнийг нэмэгдүүлэхийн зэрэгцээ хувийн нууц, оюуны өмч, өрсөлдөөн, байгууллага болон хувь хүний эрх ашиг, итгэлцлийн эрсдэл зэргийг харгалздаг.

Өгөгдлийг хаалттай байдлаар хамгаалах нь өгөгдөлд суурилсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хөгжилд сөргөөр нөлөөлөх, харин чөлөөтэй урсгалд оруулбал хүний эрх, хувийн мэдээлэл, бизнесийн нууц, кибер аюулгүй байдал, шударга өрсөлдөөнд эрсдэл учруулна гэж үзэж, энэ тэнцвэрийг хангахын тулд “итгэлцэлд суурилсан өгөгдлийн чөлөөт урсгал” (Data free flow with Trust-DFFT) зарчмыг² улс орнуудад санал болгож байна.

Өгөгдлийн дэд бүтэц, өгөгдлийн засаглал болон өгөгдлийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах эрх зүйн зохицуулалт нь орчин үед зөвхөн өгөгдлийг хамгаалах хүрээнд хязгаарлагдахгүйгээр, өгөгдлийн амьдралын мөчлөгийн бүх үе шат болох өгөгдөл үүсгэх, цуглуулах, ангилах, боловсруулах, хадгалах, хандах, дамжуулах, солилцох, ашиглах, дахин ашиглах, архивлах, устгах үйл явцыг хамруулан цогц байдлаар хөгжүүлж байна.

Үүнтэй уялдан улс орнууд өгөгдлийн дэд бүтэц, үүлэн тооцоолуур, өгөгдлийн стандарт, аюулгүй байдал, хил дамнансан өгөгдлийн урсгал, хиймэл оюуны сургалтын өгөгдөл, өгөгдлийн өмчлөл, хандалтын эрх, өгөгдөлд суурилсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нэвтрүүлэх зохицуулалтыг үе шаттайгаар бүрдүүлж байна. Тухайлбал,

- Бүгд Найрамдах Казакстан Улс 2026 онд баталсан “Цахим кодекс”-оор дижитал өгөгдөл, дижитал объект, дижитал орчны харилцааг нэгдсэн байдлаар зохицуулах эрх зүйн суурь бүрдүүлсэн бөгөөд уг кодексын зорилтод дижитал орчны харилцааг эрх зүйн зохицуулалтаар хангах, дижитал салбарт хөрөнгө оруулалт татах нөхцөл бүрдүүлэх,

¹ <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/data-governance>

² Data Free Flow with Trust, DFFT/ нь дижитал технологийн улмаас үүсэж, цугларч, хуулбарлагдаж, ашиглагдаж буй их хэмжээний өгөгдөл улсын хил дамнан шилжих болсон нөхцөлд өгөгдлийн чөлөөт урсгалыг дэмжихийн зэрэгцээ хувийн нууц, аюулгүй байдал, оюуны өмчийн эрхийн хамгаалалтад итгэлцэл бий болгох зорилготой олон улсын бодлогын зарчим юм.

дигитал өгөгдлийн эргэлтийн эрх чөлөө болон хүний эрх, аюулгүй байдлын зарчмыг хамтад нь тусгаж, ногоон хөгжил, тогтвортой өсөлтийн замын зураг гаргасан³.

- Япон Улсын хувьд өндөр хурдны мэдээлэл боловсруулах зориулалттай хагас дамжуулагч, мэдээлэл боловсруулах тоног төхөөрөмж, байгууламжийг стратегийн дэд бүтэц гэж үзэж, өндөр хурдны мэдээлэл боловсруулах тоног төхөөрөмж нэвтрүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгийн зээл, бондод баталгаа гаргах, тоног төхөөрөмж болон байгууламжид хөрөнгө оруулалтын дэмжлэг үзүүлэх, хиймэл оюун ухаан болон хагас дамжуулагчийн аж үйлдвэрийн суурийг бэхжүүлэх бодлогын арга хэмжээг хууль, санхүүгийн механизмаар дэмжиж байна.⁴

- Сингапур Улс дата төвийг дигитал эдийн засгийн суурь дэд бүтэц гэж үзэж, дигитал эдийн засгийг хөгжүүлэх зорилтыг дэмжих үүднээс дата төвүүдийн цаашдын өсөлтийг тогтвортой хэлбэрээр хангах бодлогын чиглэлийг “Green Data Centre Roadmap”-аар тодорхойлсон байна.⁵

Монгол Улс газар зүйн байршлын давуу талдаа түшиглэсэн олон улсын дата төв байгуулж, их өгөгдөлд суурилсан нэгдсэн сан болон төрийн цахим ой санамжийн аюулгүй байдал, нэг эх сурвалж бүхий өгөгдлийг бий болгох замаар судалгаа шинжилгээ, инновацын уян болон хатуу дэд бүтцийг цогцоор нь хөгжүүлэх шаардлагатай байна.

Иймд өгөгдөл, мэдээллийг хуваалцах, ашиглах, дахин ашиглах эрх зүйн үндсийг тогтоож, өгөгдлийн аюулгүй байдал, чанар, хүртээмжийг хангах, өгөгдөлд суурилсан инновац, үйлдвэрлэлийг дэмжих асуудлыг цогцоор нь шийдвэрлэсэн Өгөгдлийн тухай хуулийн төслийг боловсруулах практик шаардлага үүсээд байна.

Хоёр.Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хуулийн төслийн зорилго нь өгөгдлийн дэд бүтэц, эрх зүйн үндэс болон өгөгдлийн засаглалыг бүрдүүлж, өгөгдлийн чанар, аюулгүй байдал, хүртээмж, халдашгүй байдлыг хангах замаар өгөгдлийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд заасны дагуу анхдагч хуулийн төсөл хэлбэрээр боловсруулах бөгөөд дараах зохицуулалтыг тусгана. Үүнд:

1/нийтлэг үндэслэл, хуулийн зорилт, өгөгдлийн тухай хууль тогтоомж, үйлчлэх хүрээ, нэр томъёоны тодорхойлолт, өгөгдлийн харилцаанд баримтлах зарчмын тухай;

2/өгөгдлийн дэд бүтцийг тодорхойлж, төрийн их өгөгдөл, өгөгдлийн санг мэдээллийн сангийн нэгдсэн ангилал, кодын дагуу үүсгэх, сангаас ашиглах зориулалтаас нь шалтгаалж өгөгдлийг ангилж, хүртээмжтэй ашиглуулах нөхцөлийг бүрдүүлэхтэй холбоотой зохицуулалтыг;

3/өгөгдлийн амьдралын мөчлөг буюу өгөгдөл үүсгэх, цуглуулах, ангилах, боловсруулах, ашиглах, солилцох, дамжуулах, хадгалах, нөөцлөх, устгахтай холбоотой зохицуулалтыг;

4/өгөгдлийг туршилтын орчинд ашиглах зохицуулалтыг бий болгох, Монгол Улсад дотоодын болон гадаадын дата төв (ногоон дата төв), үндэстэн дамнасан олон улсын дата төвийн үйл ажиллагааг эрхлэх, уг үйл ажиллагааг Монгол Улсын чөлөөт бүсэд эрхлэхтэй холбоотой эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, тэдгээрт хадгалж буй өгөгдлийн халдашгүй байдлыг хангахтай холбоотой тусгай дэглэм бүхий харилцааг;

5/өгөгдлийн харилцаанд оролцогч, тэдгээрийн бүрэн эрх, чиг үүргийг тодорхойлж, өгөгдлийн засаглалын тогтолцоог бэхжүүлэхтэй холбоотой зохицуулалтыг;

³ Digital code of The Republic of Kazakhstan <https://cislegislation.com>

⁴ Act for Partially Amending the Act on Facilitation of information Processing and the Act on Special Accounts <https://www.meti.go.jp/english/press/2025/0207>

⁵ About <https://www.imda.gov.sg>

б/өгөгдлийн чанар, аюулгүй байдлыг хангах замаар өгөгдлийн үнэ цэнийг нэмэгдүүлэх, өгөгдөл солилцох үйл ажиллагаанд гарсан маргааныг урьдчилан шийдвэрлэх, өгөгдлийн харилцаанд хориглох зохицуулалт, өгөгдлийн тухай хууль тогтоомжийг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлага, хууль хүчин төгөлдөр болох хугацааны талаар.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар

Хуулийн төсөл батлагдсанаар өгөгдлийн амьдралын мөчлөгийг зохицуулах, өгөгдлийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад төрөөс баримтлах бодлого, үйл ажиллагааны эрх зүйн орчин боловсронгуй болж, нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн дараах эерэг үр дагавар үүснэ. Үүнд:

1.Төр, хувийн хэвшил, иргэн хооронд өгөгдлийг хуульд нийцүүлэн, аюулгүй солилцох, дахин ашиглах нөхцөл бүрдэж, өгөгдлийн ангилал, эзэмшил, ашиглалтын эрх, оролцогч талуудын хариуцлага тодорхойлогдон, өгөгдлийн засаглал сайжирч, өгөгдөл, мэдээллийг давхардуулан цуглуулах болон мэдээллийн зөрүү буурч, төрийн үйлчилгээний уялдаа холбоо, үр ашиг нэмэгдэнэ. Мөн өгөгдлийн аюулгүй байдал, нууцлал, хяналт, аудитын тогтолцоо боловсронгуй болж, иргэн, хуулийн этгээдийн итгэл нэмэгдэхээс гадна олон улсын жишигт нийцсэн зохицуулалт бүрдсэнээр хил дамнасан өгөгдөл ашиглалт, дижитал хамтын ажиллагааны эрх зүйн орчин бэхэжнэ.

2.Монгол Улсад өгөгдлийг зөвхөн төрийн мэдээллийн сан, байгууллагын дотоод мэдээлэл, эсхүл техникийн нөөц хэлбэрээр бус, хууль ёсны, аюулгүй, гэрээ, лицензийн тодорхой нөхцөлөөр ашиглуулснаар эдийн засгийн үнэ цэн бүхий өгөгдөл, өгөгдөлд суурилсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ бий болж, өгөгдлийн худалдаа, зуучлал, үнэлгээний шинэ зах зээл үүсэж, мэдээллийн технологийн салбарын ДНБ-д эзлэх хувь хэмжээ өснө.

3.Өгөгдөлд суурилсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, судалгаа, инновац, хиймэл оюуны шийдэл хөгжүүлэх боломж нэмэгдэх ба дата төв, үүлэн тооцоолуурын үйлчилгээ, хиймэл оюуны тооцоолох хүчин чадал бүхий нөөц төв, суурь дэд бүтцэд дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулалт татах эрх зүйн орчин бүрдэнэ.

4.Өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргалт бий болсноор төрийн бодлого оновчтой, үр ашигтай болж, төсвийн хөрөнгийн хуваарилалтыг илүү үр дүнтэй зарцуулах нөхцөл бүрдэхийн зэрэгцээ чанартай, хүртээмжтэй өгөгдөл нь шийдвэр гаргалтын өртөг, зардлыг бууруулж, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэхэд чухал нөлөө үзүүлнэ.

5.Аж ахуйн нэгжүүд өгөгдөлд суурилсан оновчтой шийдвэр гаргалт хийдэг болсноор логистик, үйлдвэрлэл, маркетинг, хүний нөөцийн зэрэг үргүй зардал эрс багасна.

6.Монгол Улсад хамаарахгүй өгөгдлийн халдашгүй байдал (data sovereignty)-ыг үндэсний аюулгүй байдал, кибер хамгаалалт, мэдээллийн тусгаар тогтнолын хүрээнд хуульчлан баталгаажуулж, стратегийн өгөгдлийг хамгаалах тусгай дэглэм тогтоосноор олон улсын дата төвүүд байгуулагдан Төв Ази, Зүүн хойд Азийн бүсийн өгөгдлийг хадгалах, дамжуулах “Дата тээвэр ба хадгалалт”-ын үйлчилгээний экспортын шинэ орлого үүснэ.

7.Эдийн засгийн чөлөөт бүсийн хүрээнд байгуулагдах дата төв, үүлэн тооцоолуур, хиймэл оюуны цогцолборыг стратегийн дэд бүтэц гэж үзэж тэдгээрийг урт хугацааны хямд, найдвартай эрчим хүчний хангамж, сэргээгдэх эх үүсвэрт суурилсан ногоон санхүүжилт болон тарифын тусгай зохицуулалтаар төрөөс дэмжих эрх зүйн зохицуулалт бий болно.

8.Дата төвийн өгөгдлийг хадгалах, боловсруулах, дамжуулах бүх үе шатанд нууцлал, бүрэн бүтэн байдал, хүртээмжийг хангахын зэрэгцээ дата урсгалын багтаамжийг нэмэгдүүлж, шилэн кабель болон хиймэл дагуулд суурилсан гибрид

сүлжээг хөгжүүлэн өгөгдлийн дэд бүтцийн тасралтгүй, найдвартай, аюулгүй байдлыг хуулиар хамгаална.

Дөрөв.Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, шинэчлэн найруулах, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хууль тогтоомжийн талаар

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан хууль дээдлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг хангах, өмчийн эрхийг хамгаалах, мэдээлэл хайх, хүлээн авах эрхийг хэрэгжүүлэх, аж ахуй эрхлэх эрх чөлөөг баталгаажуулах, үндэсний аюулгүй байдлыг хангах суурь зарчимд нийцүүлэн боловсруулагдана. Монгол Улсын олон улсын гэрээгээр хүлээсэн хүний эрх, хувийн мэдээлэл, хувийн нууц, мэдээлэл хайх, хүлээн авах эрх, шинжлэх ухаан, технологи, цахим худалдаа, кибер аюулгүй байдал, хөрөнгө оруулалттай холбоотой нийтлэг зарчимд харшлахгүй. Зохицуулалтын арга барил нь хүний эрх болон эрсдэлд суурилсан, ил тод, ялгаварлалгүй, хариуцлагатай, кибер аюулгүй байдлыг хангасан байна.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Кибер аюулгүй байдлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай зэрэг хуулийн төслийг тус тус боловсруулна.

-----o0o-----